

Ο Συμμοριτοπόλεμος εις το Άγιον Όρος

*Ιστορική Έρευνα
Μαρτυρίες
Αφηγήσεις*

Ο ΣΥΜΜΟΡΙΤΟΠΟΛΕΜΟΣ ΣΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

Στις 27 Απριλίου 1945 έφτασε στο Άγιο Όρος το πρώτο κλιμάκιο της Χωροφυλακής.

Στην δύναμη αυτή υπηρετούσαν 36 Αξιωματικοί και Χωροφύλακες.

ΠΡΩΤΟ ΕΝΟΠΛΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ

Το πρώτο σοβαρό επεισόδιο ήταν η επίθεση κατά της Δάφνης στις 23/4/1947 από 42 ενόπλους αντάρτες με αρχηγούς τους Κ. Παπαγεωργίου και Α. Καζάκο με σύνδεσμο το Θ. Δαμπάση.

Αυτή η ομάδα καθήλωσε τη φρουρά του Σταθμού Χωροφυλακής που την αποτελούσαν 3 άνδρες και κατέλαβε το Τελωνείο, το Ταχυδρομείο, τον Αστυνομικό Σταθμό και τα εμπορικά καταστήματα.

Την επόμενη ημέρα, χαράματα στις 3 π.μ., φόρτωσαν τα προϊόντα που κατάσχεσαν (τρόφιμα, 110 σάκους αλεύρι, ιματισμό, υγειονομικό και τηλεπικοινωνιακό υλικό κ.α.) στο πετρελαιοκίνητο καΐκι «Άγιος Νικόλαος» το οποίο έτυχε να βρίσκεται στην Δάφνη και απέπλευσαν με κατεύθυνση την περιοχή Αρκούδα της Χαλκιδικής.

Το απόγευμα της ίδιας ημέρας 23/4/1947 απόσπασμα της Βασιλικής Χωροφυλακής Αγίου Όρους με ακταιωρούς πρόλαβε τους αντάρτες.

Στην συμπλοκή που ακολούθησε οι αντάρτες αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν σχεδόν όλα τα εφόδια που είχαν πάρει και με απώλειες, σύμφωνα με στοιχεία της χωροφυλακής 2 νεκρούς και 2 τραυματίες, διέφυγαν. Από την πλευρά των ανταρτών υποστηρίχτηκε ότι δεν είχαν καμιά απώλεια.

Η ΜΑΧΗ ΤΩΝ ΚΑΡΥΩΝ 16/10/1948

Η σημαντικότερη όμως μάχη ήταν αυτή που διεξήχθη την αυγή της 16 Οκτωβρίου 1948 από 400 περίπου ένοπλους αντάρτες που ήταν τμήμα της VI Μεραρχίας του ΔΣΕ.

Οι συμμορίτες της Χαλκιδικής μπαίνουν στο Άγιον Όρος. Ανάμεσα τους και γυναίκες. Το άβατον για πρώτη φορά καταργήθηκε. Μεταξύ αυτών και η Ευγενία Πέγιου που σήμερα ζει στο χωριό Μεγάλη Παναγιά κοντά στην Ιερισσό. Τότε ήταν 17 χρόνων και σήμερα εξήντα τόσα χρόνια μετά, θυμάται για κείνη την περιπέτεια που κράτησε δύο ημέρες. «Έκανα αμαρτία», λέει. Οι μοναχοί και αυτοί θυμούνται την είσοδο γυναικών στα μοναστήρια. Δεν αναφέρονται σ' αυτό. Άλλωστε αυτή ήταν και η μοναδική εξαίρεση. Από τότε υπεραμύνθηκαν του άβατου με σθένος και μέχρι σήμερα, παρά το γεγονός ότι πολλές γυναίκες ζητούν να επισκεφτούν το Άγιον Όρος, αρνούνται κάθε συζήτηση.

Η βροχή έφτανε έως το κόκαλο. Το Μάουζερ την κούραζε ακόμη πιο πολύ. Πεινούσε και κρύωνε. Μα πιο πολύ, έτσι όπως στεκόταν έξω από την πόρτα της Μονής Ιβήρων, την τρόμαζε η ιδέα ότι ήταν μια γυναίκα μόνη στο Άγιον Όρος.

Ήταν Οκτώβρης του 1948. Τότε η Ευγενία Πέγιου ήταν μόλις 17 χρόνων. Περνώντας από το χωριό της, τη Μεγάλη Παναγιά Χαλκιδικής, οι άνδρες του Δημοκρατικού Στρατού την απήγαγαν και την πήραν μαζί της. Μέσα στις επιχειρήσεις που γίνονταν τότε ήταν και αυτή του Αγίου Όρους, για να πάρουν τρόφιμα. Η Ευγενία περπάτησε ώρες και παρά τον φόβο της βρέθηκε έξω από τη Μονή Ιβήρων με το όπλο στο χέρι.

«Φοβόμουν πολύ. Είχα ακούσει ότι απαγορευόταν να μπούνε γυναίκες στο Άγιον Όρος. Η διμοιρία μου έφτασε στη Μονή Ιβήρων. Οι καλόγεροι δεν άνοιγαν την πόρτα. Εγώ δεν πυροβολούσα. Δεν κυκλοφορούσε κανείς. Τότε θυμάμαι ότι ένας αντάρτης, "Άλβανό" τον φώναζαν, πήδηξε πάνω από την πόρτα και την άνοιξε. Εγώ δεν

μπήκα μέσα. Περίμενα με το όπλο στο χέρι. Ήμουν μόνη. Πρέπει να ήταν και άλλες γυναίκες εκεί κοντά».

Οι βρύσες

Ακόμη και σήμερα δεν έχει συνειδητοποιήσει πώς έσπασε το άβατο. Αποφεύγει να μιλάει γι' αυτό. Όμως τότε δεν είχε και πολλά περιθώρια. Ο καπετάνιος της Κώστας Παπαγεωργίου την χρειαζότανε.

«Το όπλο ήταν πιο ψηλό από μένα. Θυμάμαι σαν τώρα κάτι βρύσες με κεφάλι φιδιού έξω απ το μοναστήρι. Οι αντάρτες πήραν μουλάρια και φόρτωσαν ρούχα και τρόφιμα.

Το αστείο είναι ότι πήραν και αυτά που είχε ο πατέρας μου, ο οποίος δούλευε στο Όρος. Εγώ το έμαθα μετά...».

Τότε δεκάδες αντάρτες είχαν σκορπιστεί στο Άγιον Όρος και συγκέντρωναν τρόφιμα. Τριακόσια πενήντα μουλάρια είχαν φορτώσει. Δύο μέρες έμεινε η Ευγενία στη Μονή. Άλλοτε για να διώξει τον φόβο της τραγουδούσε το «Πολεμάμε, τραγουδάμε τους φασίστες κυνηγάμε». Καμμιά φορά έκανε και τον σταυρό της. «Έγινε ό,τι έγινε, όμως πρέπει να πω ότι κανένας αντάρτης δεν προκάλεσε την παραμικρή ζημιά στα μοναστήρια. Είχαμε ανάγκη από τρόφιμα και ρούχα. Μέρες ζούσαμε τρώγοντας κάστανα. Εγώ φορούσα κάτι παπούτσια μεγαλύτερα από το νούμερό μου. Μέσα είχαν μπει λάσπες. Πονούσα πολύ. Παρακαλούσα να φύγουμε. Στις Καρυές γίνονταν μάχες με

τους χωροφύλακες. Οι μοναχοί είχαν κρυφτεί. Δεν κυκλοφορούσε κανείς. Είχαν φοβηθεί».

Οι μοναχοί, άλλωστε, είχαν δεχτεί επιθέσεις και το 1947, δεν προέβαλαν καμμία αντίσταση και ούτε ήθελαν να μπλέξουν. Οι χωροφύλακες προσπάθησαν να εμποδίσουν τους αντάρτες. Όμως δεν κατάφεραν και πολλά.

Έτσι οι μοναχοί, μην έχοντας άλλο τρόπο, προσέφεραν ό,τι μπορούσαν για να γλιτώσουν μια ώρα γρηγορότερα. Ο χρόνος αργούσε για όλους και πιο πολύ για τη νεαρή αντάρτισσα που ένοιωθε ότι είχε διαπράξει μεγάλη αμαρτία.

Τα αεροπλάνα

«Αφού οι αντάρτες πήραν ό,τι πήραν, πήραμε τον δρόμο του γυρισμού. Καθήσαμε σε ένα ξέφωτο στο Γομάτι. Μας εντόπισαν τα αεροπλάνα. Εκεί κοντά στα Νέα Ρόδα άρχισαν να μας κτυπούν. Θυμάμαι μια νέα κοπέλα, Πόντια ήταν, που είχε τραυματισθεί. Την μετέφεραν μέσα από ένα μονοπάτι στο βουνό. Στον δρόμο όλο φώναζε "ωχ μανούλα μου λελέβω". Κάποια στιγμή πέθανε». Οι καλόγεροι μόλις έμαθαν για τον θάνατο είπαν ότι την τιμώρησε η Παναγία γιατί μπήκε στο Άγιον Όρος. Πολλοί το πίστευαν, δεν ήταν όμως λίγοι και εκείνοι που βρήκαν την ευκαιρία, σε συνεργασία με τους χωροφύλακες, να διαδίδουν παντού το περιστατικό.

Και η ίδια είχε πάντα μέσα της ένα φόβο. Άλλωστε ήταν από αυτούς που επί δυόμισι χρόνια στην ομάδα Παπαγεωργίου δεν πυροβόλησε. «Δεν ήθελα να το κάνω. Δεν ήθελα να σκοτώσω. Τι ήμουν, ένα παιδί».

Ο Στρατός είχε φέρει σε δύσκολη θέση τις μονάδες των Ανταρτών και στη Χαλκιδική. Η Ευγενία παραδόθηκε στη Γαλάτιστα. Πέρασε από Στρατοδικείο. Αθωώθηκε. Γύρισε στο χωριό της. Ήταν δύσκολα χρόνια για όλους. Η μικρή αντάρτισσα παντρεύτηκε τον γείτονά της Κώστα. Η ειρωνεία: τότε που μπήκε στο Άγιον Όρος αυτός εργαζόταν στο δάσος μαζί με τον πατέρα του. Με τους

πρώτους πυροβολισμούς κρύφτηκε. Όταν σταμάτησε το κακό, διαπίστωσε ότι του είχαν πάρει τα μουλάρια. «Θυμάμαι σαν τώρα τη μάχη που έγινε στο Βατοπαιδινό κονάκι.

Εκεί ένα χωροφύλακας έδωσε μάχη και σκότωσε έναν αντάρτη. Τον έθαψαν λίγο πιο κάτω», λέει ο κ. Πέγιος που δεν μπορούσε να φανταστεί ότι η γυναίκα του ήταν με τους αντάρτες...

Τώρα στη Μεγάλη Παναγιά, ένα από τα πλέον όμορφα χωριά, πολλοί έχουν ξεχάσει την ιστορία. Θυμούνται απλώς τον Παπαγεωργίου.

Διηγούνται τις περιπέτειές του, τον θάνατό του αλλά για την Ευγενία, που πέρασε στο Άγιον Όρος, κουβέντα. Και η ίδια δεν θέλει να τα θυμάται. Παντρεύτηκε, έκανε δυο παιδιά και η ζωή της κύλησε ήρεμα. Ε, κάπου - κάπου όταν μένει μόνη στην αυλή της, ο νους της γυρνάει και σ' εκείνη την εποχή. Θα ήθελε να πήγαινε και στο Άγιον Όρος, όμως απαγορεύεται.

1947: Η Ομάδα Παπαγεωργίου συγκρούεται με τη Χωροφυλακή

Η αντιπαλότητα ανταρτών και Αγίου Όρους στην ουσία άρχισε το 1945. Τότε, μπροστά στον κίνδυνο, εστάλησαν εκεί 36 χωροφύλακες, οι οποίοι ανέλαβαν την προστασία του Όρους. Το 1947 μια ομάδα ανταρτών, με επικεφαλής τον Παπαγεωργίου, χτυπήθηκε στη Δάφνη με τη δύναμη της Χωροφυλακής. Κατέλαβε τον Αστυνομικό Σταθμό, το Τελωνείο και καταστήματα, για να αναχωρήσει την επομένη με ρούχα και τρόφιμα. Όμως, η ομάδα δεν στάθηκε τυχερή, καθώς από πλοιάρια οι χωροφύλακες τους αιφνιδίασαν.

Το 1948, οι αντάρτες επανήλθαν με δύναμη 400 ανδρών. Ανάμεσά τους και γυναίκες, μεταξύ των οποίων η Ευγενία και η φίλη και συγχωριανή της Μαριάνθη. Οκτώ ώρες κράτησε η μάχη.

Σήμερα οι μοναχοί θυμούνται τον διοικητή της Χωροφυλακής Παναγιώτη Παναγιωτάκο να γυρίζει μόνος του με το πιστόλι στο χέρι για να βρει αντάρτες. Ένας

αντάρτης σκοτώθηκε όταν επιχείρησε να κάψει μια εκκλησία στο κέντρο των Καρυών.

Όπως λένε όσοι έζησαν τα γεγονότα τότε, οι αντάρτες πήραν τρόφιμα και ρούχα από τις Μονές Χιλιανδαρίου, Εσφιγμένου, Ιβήρων (στην οποία σκοπό είχαν βάλει την Ευγενία), Καρακάλου, Φιλοθέου και Ζωγράφου. Τότε το Γενικό Επιτελείο Στρατού αποφάσισε να πάρει μέτρα και έδωσε εντολή στους χωροφύλακες για εκκαθαριστικές επιχειρήσεις. Στη μάχη κατά των ανταρτών μπήκαν επίσης και τα πλοία, τα οποία περιπολούσαν, αλλά και η Αεροπορία.

Πάντως, οι αντάρτες είχαν και μέσα στο Άγιον Όρος υποστηρικτές μοναχούς, κυρίως κελλιώτες, που είχαν ενταχθεί στο ΕΑΜ, όπως και πολλούς που ζούσαν σε μοναστήρια, αλλά δεν είχαν λόγο στη διοίκηση του Αγίου Όρους και στην εκλογή ηγουμένων.

«Τρώγαμε κάστανα κι αυτό μας στήριζε»

Ήταν καλοκαίρι του 1948. Η 17χρονη τότε Ευγενία καθόταν στο παράθυρο και θαύμαζε τους αντάρτες που περνούσαν. Από το χωριό της καταγόταν ο Παπαγεωργίου. Ένα βράδυ ένοπλοι πέρασαν και από το σπίτι της και την πήραν μαζί τους με άλλα 12 κορίτσια. Έμαθε να τραγουδάει «όλοι στ' άρματα παιδιά για να 'ρθει η λευτεριά».

Αν και στην αρχή ενθουσιάστηκε, στη συνέχεια προβληματίστηκε για πολλά και κυρίως για τις κακουχίες. «Την πρώτη ημέρα μας έριξαν λίγα κομμάτια κρέας πάνω σε κάτι τσουβάλια. Δεν μπόρεσα να φάω. Τα πόδια μου είχαν γεμίσει πληγές. Στην αρχή μάς έβαζαν σκοπούς. Στήναμε ενέδρες. Εγώ όμως δεν χρησιμοποίησα ποτέ το Μάουζερ. Ήμουν παιδί, ήθελα να γυρίσω σπίτι μου. Δεν με άφηναν».

Ήταν παραμονές της γιορτής του Διονυσίου Αρεοπαγίτου όταν η ομάδα Παπαγεωργίου κινήθηκε προς το Άγιον Όρος. «Ξεκινήσαμε νύχτα. Έβρεχε. Θέλαμε τρόφιμα και ο μόνος χώρος, όπως έλεγαν οι παλιότεροι, ήταν τα μοναστήρια. Είχαν τα πάντα. Πεινούσαμε και υποφέραμε. Οι απλοί άνθρωποι δεν μπορούσαν να μας

δώσουν ούτε ψωμί. Περάσαμε μέσα από το δάσος. Η πορεία ήταν μαρτύριο. Εμείς κινηθήκαμε προς την Μονή Ιβήρων. Ένωθα ότι θα έπεφτα κάτω. Τρώγαμε κάστανα και αυτό μας στήριζε. Σκεφτόμουν ότι έκανα μεγάλη αμαρτία. Οι δικοί μου ήταν θεοσεβούμενοι. Ο πατέρας μου δούλευε στο Άγιον Όρος. Είναι αλήθεια ότι φοβήθηκα, όπως φοβόμουν και μετά, μήπως μου συμβεί κάτι κακό. Άκουγες τότε τόσα πολλά. Για τιμωρίες της Παναγίας, για θαύματα και όλα αυτά με επηρέαζαν», λέει.

«Έκανε βόλτες με το πιστόλι στο χέρι»

Ο μοναχός Κοσμάς, 70 χρόνια στο Άγιον Όρος, ήταν ένα από τα θύματα των ανταρτών. «Εγώ είχα το τσαγκάρικο στις Καρυές. Μπήκαν μέσα και μας τα πήραν όλα. Παπούτσια, δέρματα και φύγανε. Τα είχαν ανάγκη. Δεν γινόταν διαφορετικά. Κι εμείς δεν μπορούσαμε να κάνουμε κάτι. Ήταν δύσκολες εποχές».

Ο μοναχός Κοσμάς ήταν τσαγκάρης.
Οι αντάρτες, μεταξύ αυτών και γυναίκες,
πήραν παπούτσια και δέρματα.
Δεν λυπήθηκε.
«Τα είχαν ανάγκη»

Κοντά στη Μονή Κουτλουμουσίου ο μοναχός Ευθύμιος ήταν τότε καμπανάρης (υπεύθυνος για ό,τι γινόταν στην εκκλησία) στο Πρωτάτο. Εκείνη την ημέρα

ήταν του Διονυσίου του Αρεοπαγίτου. Ήταν Σάββατο και, όπως γίνεται, κάναμε τη Θεία Λειτουργία στο εκκλησάκι, στο κοιμητήρι. Τότε άρχισαν οι πυροβολισμοί. Κήκε ο τόπος. Προσπαθήσαμε και κρύψαμε έναν χωροφύλακα μέσα στα ξύλα. Σώθηκε».

Ο μοναχός θυμάται τους Κομμουνιστές συμμορίτες στις Καρυές. Κάποιοι έστησαν χορό στην πλατεία.

Είναι, όπως λέει, σαν να έχει ακόμα μπροστά του την εικόνα μιας γυναίκας που έκανε βόλτες στις Καρυές με το πιστόλι στο χέρι.

Οι συμμορίτες πέρασαν και από το κελί του. Ο γέροντάς του τους κέρασε τσίπουρο. Στο υπόγειο είχαν αλεύρι, δεν το πήραν. Τώρα καθισμένος στο ξύλινο μπαλκόνι γελάει σαν τα θυμάται. Του φαίνονται όλα τόσο μακρινά. Όσο για τις γυναίκες που αγνόησαν το άβατο :

« Τότε πολλά έγιναν με το ζόρι.

Οι καταστάσεις ήταν ανώμαλες.

Τι να κάνουμε...».

Τα εξαφάνισαν

Γεγονός είναι πάντως ότι στο Άγιον Όρος αμέσως μετά την ήττα των Συμμοριτών, οι Μοναχοί φρόντισαν να ξεχάσουν και να εξαφανίσουν χαρτιά και φωτογραφίες. Τα προηγούμενα χρόνια είχαν φροντίσει να μην έρθουν σε σύγκρουση με τους αντάρτες. Είχαν στις τάξεις τους και μοναχούς, οι οποίοι ήταν μέλη της Επιμελητείας Του Αντάρτη, την Ε.Τ.Α., και συχνά τους έδιναν τρόφιμα και ρούχα. «Ο μόνος λόγος που γίνονταν αυτά ήταν για να προστατέψουν τα κειμήλια. Και με τους Γερμανούς τα ίδια γίνονταν. Κανείς δεν θέλει την κατοχή, όμως έπρεπε να προστατευθεί και η παράδοση αιώνων», λέει ο πατέρας Ιωαννίκιος.

Όσο για την είσοδο των γυναικών στο Όρος, ήταν κάτι που δεν μπορούσε κανείς να αποτρέψει, από τη στιγμή που οι χωροφύλακες εγκλωβίστηκαν από τους αντάρτες. Ήταν η μοναδική φορά, τουλάχιστον είναι γνωστό, που γυναίκες μπήκαν μέσα περπατώντας από την Ουρανούπολη.

Όμως κατά καιρούς κυκλοφορούν διάφορα για γυναίκες που ντύθηκαν άνδρες ή που επιχείρησαν να φθάσουν έως εκεί κολυμπώντας. Οι κανόνες είναι αυστηροί ακόμη και σήμερα, ενώ και αυτοί που εμφανίζονται ως εκσυγχρονιστές συμφωνούν με τη διατήρηση του άβατου.

«Για ποιο λόγο να χαλάσει μια παράδοση αιώνων; Το Άγιον Όρος είναι σύμβολο του μοναχισμού. Μοναδικό φαινόμενο στον κόσμο και έτσι πρέπει να παραμείνει», λέει ο πατέρας Ιωαννίκιος.

Τραγική λεπτομέρεια :Ο πρωταγωνιστής των αντάρτικων επιθέσεων, ο καπετάν Παπαγεωργίου, συνελήφθη 5 μήνες μετά τη λήξη του συμμοριτοπολέμου , στις 8/1/1950 στο χωριό Μεγάλη Παναγιά Χαλκιδικής και εκτελέστηκε για τα εγκλήματα του.

Τι έγραψε ο Γέροντας Γαβριήλ Διονυσιάτης

για τη μάχη των Καρυών (16 Οκτωβρίου 1948)

Η σημαντικότερη μάχη ανταρτών και Χωροφυλακής στο Άγιον Όρος, ήταν αυτή που διεξήχθη την αυγή της 16/10/1948 από 400 περίπου ένοπλους αντάρτες που ήταν τμήμα της VI Μεραρχίας του ΔΣΕ .

Η δύναμη αυτή είχε στις τάξεις της και γυναίκες και η επιχείρηση έγινε με αντικειμενικό στόχο την προμήθεια τροφίμων και την στρατολόγηση κατοίκων της Χαλκιδικής που είχαν καταφύγει στο Άγιο Όρος. Μετά το πέρας της επιχείρησης η δύναμη αυτή θα κατέληγε στον Κάκκαβο που στρατοπέδευε και η υπόλοιπη VI Μεραρχία.

Διοικητής των ανταρτών ήταν ο Π. Ερυθριάδης και η επίθεση είχε δύο στόχους.

1ον Το Διοικητήριο όπου ήταν ο Διοικητής Αγίου Όρους Π. Παναγιωτάκος και 4 άνδρες η οποία και αποκρούστηκε μετά από 8ωρη μάχη και με απώλειες για τους επιτεθέντες. Το κτίριο έπαθε μεγάλες ζημιές και κάηκε μεγάλο μέρος από το αρχείο της Διοικήσεως.

2ον Το κτίριο που στεγαζόταν η δύναμη της Χωροφυλακής που και αυτή απέτυχε.

Οι απώλειες των χωροφυλάκων ήταν ένας τραυματίας και των ανταρτών 2 νεκροί και 5 τραυματίες. Τραυματίστηκε και ο ίδιος ο Παπαγεωργίου.

Πήραν από τις Καρυές τρόφιμα, ιματισμό και χρήματα. Παρόμοιες λεηλασίες έκαναν και στην Ι. Μ. Ιβήρων και Βατοπαιδίου, προέβησαν δε σε εκτεταμένη στρατολόγηση.

Οι αντάρτες με τα εφόδια που φορτώθηκαν σε 80 κλαπέντα υποζύγια αποχώρησαν στις 17 Οκτωβρίου 1948.

Επισημάνθηκαν από την Πολεμική Αεροπορία και στην πορεία των ανδρών του ΔΣΕ επί δύο ημέρες από τις Καρυές μέχρι τον Κάκκαβο η Αεροπορία έκανε συνεχείς επιθέσεις, ταυτόχρονα τους βομβάρδισαν πολεμικά πλοία με συνέπεια να υποστούν σοβαρές απώλειες και να χάσουν το μεγαλύτερο μέρος των εφοδίων που είχαν συναποκομίσει.

Για την υπόθεση αυτή ο Πατέρας Γαβριήλ ο Διονυσιάτης έχει γράψει:

«Οκτώβριος 1948.

Ο συμμοριτοπόλεμος εμαίνετο καθ όλην την Χώραν, και ιδία εις τας βορείους επαρχίας όπου ήτο ευκολότερος ο ανεφοδιασμός των συμμοριτών από τας γειτονικάς κομμουνιστικάς χώρας.

Εις την Χαλκιδικήν λόγω της ορεινότητος και της εύκολου εξοικονομήσεως τροφίμων εκ των χωριών, ευρίσκοντο 3 με 4 συμμορίαί, των οποίων σκοπός να έχουν υπερφαλαγγισμένην την Θεσσαλονίκην, να

ενεργούν μέχρι των προθύρων αυτής δολιοφθοράς και να στρατολογούν εκουσίως και ακουσίως.

«Ο πληθυσμός αυτής εθνικόφρων κατά τα 9/10, ίνα αποφύγει τας στρατολογίας, τας διώξεις και τας εξοντώσεις εκ μέρους των συμμοριτών, μετώκησεν εις τα μεγαλύτερα κέντρα, οι γεωργοί προς την Κασσάνδραν, πεδινήν ως επί το πολύ και ήδη με την τομήν του ισθμού εις την Ποτίδαϊαν νήσον γενομένην και ευκόλως φρουρουμένην, οι αστοί και βιοτέχναι διέρρευσαν προς Θεσσαλονίκην, Πολύγυρον και Αρναίαν, οι δε εργάται και υλοτόμοι προς το Άγιον Όρος, όπου προ διετίας είχαν εισρρεύσει και οι κτηνοτρόφοι με τας αγέλας και τα ποίμνιά των.

«Ούτω ο πληθυσμός τετραπλασιάσθη, των 2/3 αυτού αποτελουμένων προσφύγων χωρικών της Χαλκιδικής, και τούτων όλων ακμαίων ανδρών ειθισμένων εις την υπαίθριον ζωήν και τας ορειβασίας.

«Τούτο έχουσα υπ όψιν η ηγεσία του συμμοριτισμού, ενήργησεν δύο τρεις κρούσεις εις Δάφνην, Εσφιγμένου και τινα ακραία σημεία τα προς τον ισθμόν του Ξέρξου.

«Δυστυχώς δια λόγους αγνώστους προς ημάς, το Κράτος δεν έλαβεν τα κατάλληλα μέτρα, ούτε καν προς οχύρωσιν του προρρηθέντος Ισθμού αρκεσθέν εις εγκατάστασιν εκείσε ενός φυλακίου χωροφυλάκων.

«Η Ιερά Κοινότης και δι εγγράφων της και δι αποστολής εις Αθήνας και Θεσσαλονίκην ειδικών επιτροπών, εν συντονισμώ και με τας γειτονικάς Κοινοτήτας, εζήτησεν επιμόνως την οχύρωσιν και στρατιωτικήν επάνδρωσιν του Ισθμού και την σύστασιν περιοδεύοντος παρ αυτόν Σώματος οπλιτών, αλλά δεν εγένετο τίποτα.

«Κατά τον Σεπτέμβριον ήτο πρόδηλον, ότι επρόκειτο εξόρμησις των συμμοριτών προς τας Χερσονήσους, καθ ότι το τοπικόν αρχηγείον των μετεφέρθη νοτιότερον και είχαν παρατηρηθεί και διελεύσεις εκ των περιφερειών Λαγκαδά και Νιγρίτας προς Χαλνιδικήν.

«Και πάλιν η Ιερά Κοινότης ετόνισεν τον κίνδυνον και εξήτησεν ειδικώς ενίσχυσιν της Χωροφυλακής του Όρους και δια Στρατού, αλλ εις μάτην και πάλιν. Και ούτω περί τα μέσα Οκτωβρίου σχηματισμός εξ εκατόν περίπτου συμμοριτών και συμμοριτισών εισέβαλον δια του Ισθμού νύκτωρ εις το Άγιον Όρος και έφτασεν εις την Πρωτεύουσαν αυτού Καρυάς χωρίς να γίνει αντιληπτός.

«Ευτυχώς ότι τον αντελήφθησαν μερικοί μοναχοί εκ των ακραίων Κελλίων εν Καρυαίς και έτρεξαν και ειδοποίησαν την Υποδιοίκησιν Χωροφυλακής και επρόλαβεν αυτή να λάβη τα αμυντικά μέτρα της και να μη καταληφθή εξ απίνης.

«Τούτο απέτρεψεν τα σχέδια των συμμοριτών, και ότε περί τα ξημερώματα επετέθησαν κατά των κτιρίων της Χωροφυλακής και Διοικήσεως, ευρέθησαν αντιμέτωποι των γρηγορούντων ανδρών.

«Επηκολούθησεν ολοήμερος μάχη υπό ραγδαίαν βροχήν, καθ ήν εφονεύθησαν τρεις συμμορίται και εκ των χωροφυλάκων ουδείς.

«Την επομένην οι εκ των συμμοριτών άνδρες επεδόθησαν εις την λεηλασίαν των Κελλίων και καταστημάτων, αι δε γυναίκες προς εμπαιγμόν και βεβήλωσιν των ιερών παραδόσεων και τυπικών, εχόρευον υπό την αψίδα του Κωδωνοστασίου του Πρωτάτου, και με

Καυκασιακήν προφοράν των έλεγον εις ενίους Πατέρας διερχομένους εκείθεν: «ας κάνη το θάμα της η Παναγία σας εις εμάς τα κοράσια».

«Και τότε μεν εμακροθύμησεν η Παντάνασσα και δεν ετιμώρησεν τους υβριστάς της, αλλ έκτοτε δεν είδαν κατά το λεγόμενον «άσπρη μέρα». Τους βρήκε, μετ ολίγον η καταστροφή της Φλωρίνης με 1.200 νεκρούς, αιχμαλώτους και τραυματίας, και εντός έτους δεν έμεινεν τίποτε από το ανόσιον έργον τους.

«Ο ηρωικός στρατός μας με την βοήθειαν του Θεού και της Παναγίας τους συνέτριβε πραγματικώς, όπου τους συνήντα, και τον Αύγουστον του επωμένου έτους τους εξώντωσε κυριολεκτικώς εκεί εις τα ληστρικά των ερείσματα του Γράμμου και του Βίτσι και δεν απέμεινεν πλέον εις την Ελλάδα μας παρά μόνον τα ερείπια, που δημιούργησεν ο Θεοκατάρατος Κομμουνισμός, η φρίκη εκ της αναμνήσεως του ελλεινού συμμορίτου και η αιώνια κατάρα του λαού μας επί τας κεφαλάς εκείνων, που αρνηθέντες την πίστην και την πατρίδα των εξυπηρέτουσαν τα Σλαυικά συμφέροντα.

«Προς το εσπέρας ανεχώρησαν μετά φοβεράν λεηλασίαν των Καρυών, διέρρηξαν τα Καταστήματα και όσα μεν πράγματα ήθελον, τα εφόρτωσαν εις διαρπαγέντα εκ των μονών και ιδιωτών ζώα, τα δε άλλα, ρύζια, ζυμαρικά κλπ τα πετούσαν εις τις λάσπες του δρόμου, μόνον και μόνον, ίνα κάμουν ζημίαν.

Το χείριστον δε και χαρακτηριστικόν δια την θηριωδίαν των, κατά την λεηλασίαν των Κελλίων, ότι εύρισκον ιερά σκεύη, Ευαγγέλια, Επάργυρωμένας θήκας Αγίων λειψάνων κλπ τα έρριπταν φύρδην μίγδην και μετ άλλων χυδαίων αντικειμένων εις σάκκους και τα συναπεκόμιζαν προς εκποίησην, αλλά δεν επρόφθασαν, τα περισσότερα ευρέθησαν εις τα Κρούσια, όταν εξεδιώχθησαν κακώς και εκείθεν. Φεύγοντας εξ Αγίου όρους έλαβον βιαίως μεθ εαυτών εκατόν και πλέον ανθρώπους, ποιμένας, εργάτας, υλοτόμους, και περί τα εκατόν πεντήκοντα ζώα, φορτωμένα τα κλεπτολάφουρα των και τους τραυματίας των.

«Και όλη αυτή η θρλιβερά φάλαγξ διήλθεν ανενόχλητος το στενόν του Ξέρξη, καίτοι υπήρχον δύο ακταιωροί εκατέρωθεν και εντός ολίγου είχε φθάσει και το αντιτορπιλικών «Δόξα», αλλά έμειναν αδρανή, ίνα μη φονευσωσιν το πλήθος των αθών απαχθέντων.

«Η Βέβηλος αυτή εισβολή και λεηλασία του Αγίου Όρους, το οποίον εσεβάσθησαν αλλοεθνείς και αλλόπιστοι, θα μείνη ως θλιβερά και απαισίας μορφής ανάμνησις, ότι ευρέθησαν Έλληνες και Ελληνίδες, έστω κατ' όνομα, να καταπατήσουν εν εικοστώ αιώνι τα ιερά θέσμια.

Πρεπόντως λοιπόν εγράφει υπό τινος υπό το Κωδωνοστασιον του Πρωτάτου: «Εν τω Αγίω τούτω τόπω εχόρευαν κατά την εισβολήν αι ερινύες του συμμοριτισμού, ήτοι τα βδελύγματα της ερημώσεως».

Κτηνοτρόφοι και αντάρτες στο Χιλανδάρι (1947)

Η διήγηση που ακολουθεί είναι του μπαρμπα Μήτσου (Δημήτριος Γ. Ξεφτέρης, έτος γεννήσεως 1929) και δημοσιεύεται στα ΝΕΑ ΤΗΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ. Η ηλικία του, όταν διαδραματίζονται τα γεγονότα, είναι 18 χρονών.

Ήμασταν στο 1947 όταν λόγω της κατάστασης αναγκαζόμαστε οι κτηνοτρόφοι να πάμε στο Άγιο Όρος.

Εμείς με το θείο μου το Θεοχάρη πήγαμε και εγκατασταθήκαμε στην Ιερά Μονή Χιλανταρίου. Μαζί μας ήταν

και ο Στρατής Τσαλίκης+, που ήταν ένας γερός κτηνοτρόφος.

Τα βράδια μαζευόμασταν όλοι σ' ένα μέρος για ύπνο. Τα κοπάδια τα αφήναμε μόνα τους. Ούτε λύκοι υπήρχαν εκεί ούτε τσακάλια οπότε δεν είχαμε φόβο. Περάσαμε εκεί όλοι μαζί περίπου ένα μήνα.

Παρακάτω περιγράφω μερικά περιστατικά από την εκεί ζωή μας.

Τα τρόφιμα που είχαμε πάρει μαζί μας άρχισαν μετά από λίγες μέρες να τελειώνουν. Ευτυχώς είχαμε μαζί μας μια μεγάλη κατσαρόλα και κάναμε κατσιαμάκα με καλαμποκίσιο αλεύρι και τρώγαμε όλοι από ένα κομμάτι.

Ανακαλύψαμε εκεί κοντά κι ένα κελλί του παπα-Βγένη με Ιερισιώτες καλόγερους. Ήταν πολύ καλοί άνθρωποι και είχαν φούρνο. Οικονομήσαμε αλεύρι και πήγαινε ο πατέρας μου με το θείο μου και ζύμωναν εκεί.

Την πρώτη φορά που πήγαν τους βρήκαν ..πατούσαν τα σταφύλια και έβγαζαν κρασί. Το βράδυ μας έφεραν ένα γκιουμ ίσα με δέκα οκάδες. Το κρασί όμως δεν πίνονταν χωρίς κρέας.

Σφάξαμε λοιπόν ένα βετούλι, το βάλαμε στην μπακράτσα, έβρασε και τρώγαμε. Ήμασταν όμως πολλά άτομα και δεν μας έφτασε.

Ο Στρατής που ήταν κρεατάς λέει τότε στο τσοπάνο του το Γιώργη.

«Πήγαινε ρε Γιώργη και σφάξε μια μηλιώρα».

Ο Γιώργης ήταν ένα παλικάρι 20 χρονών Θρακιώτης, το επίθετο του ήταν Δεληγιάννης, παρατσούκλι τον λέγαμε <αλανιάρα>, όνομα και πράγμα.

Σε μια ώρα η γίδα ήταν έτοιμη και τη βάλαμε στην μπακράτσα, περάσαμε έτσι όλη τη νύχτα τρώγοντας και πίνοντας.

Για αρκετό καιρό πηγαίναμε εκεί στους παπα Βγένηδες και ζυμώναμε, μας εξυπηρετούσαν οι άνθρωποι. Τους πηγαίναμε κι εμείς τυρί και κρέας όταν σφάζαμε καμιά γίδα.

Πέρασε λίγος καιρός και κάποτε που ήμασταν όλοι μαζί αισθάνθηκα την πλάτη μου να με φαγουρίζει. Βγάζω

τη φανέλα μου και βρίσκω δυο ψείρες. Το βράδυ το είπα στον θείο μου. Αυτός με απάντησε πως και ο ίδιος είχε πιάσει από μέρες αλλά ντρέπονταν να μας το πει.

Ο πατέρας μου τις φοβόταν πολύ τις ψείρες, μόλις το έμαθε έστειλε τον αδερφό μου στις Καρυές να πάρει μια γερμανική σκόνη το ντιντιτι (DDT). Πήγε και μας έφερε δυο κουτιά. Βάλαμε και από τότε δεν ξανάδαμε ψείρα. Σωθήκαμε μ εκείνη τη σκόνη.

Μετά το μήνα ο Στρατής έφυγε από κείνη την περιοχή. Εγώ με το θείο μου σμίξαμε τα γίδια μας και μείναμε εκεί στην περιοχή του Χιλανδαρίου. Κατέβηκε ο πατέρας μου στην επιτροπή και τους είπε να μας αφήσουν να κάνουμε μαντρί εκεί κοντά. Μας άφησαν και μας έδωσαν μια κάμαρη έξω από το μοναστήρι να βάλουμε τα πράγματα μας.

Κάτω στον αρσανά είχε ένα σπίτι με φούρνο μας είπαν να πηγαίνουμε εκεί να ζυμώνουμε και έτσι τακτοποιηθήκαμε μια χαρά. Από αλεύρι όμως ...τα είχαμε μπερδέψει τα πράγματα...δεν μπορούσαμε να βρούμε ν' αγοράσουμε.

Έτσι αναγκάστηκε ο πατέρας μου με τον αδερφό μου να πάνε να δουλέψουν σ' έναν έμπορο που είχε νοικιασμένο το δάσος του μοναστηριού. Τους έδινε για πληρωμή δεκαπέντε οκάδες αλεύρι τη βδομάδα. Ο πατέρας μου δεν ήταν μαθημένος να δουλεύει μεροκάματο και του κακοφάνηκε πολύ.

Παραμονές Χριστουγέννων μας λέει ο πατέρας μου. «Εγώ θα βγω έξω θα πάω στο Παλαιοχώρι να φέρω σιτάρι να το αλέσουμε να χορτάσουμε ψωμί» Στο Παλαιοχώρι είχαμε σιτάρι δικιάς μας παραγωγής.

1947. Ο Εμφύλιος συνεχίζεται και οι κτηνοτρόφοι λόγω της κατάστασης βρισκόμαστε στο Άγιο Όρος.

Τις μέρες που έλειπε ο πατέρας μου, είχε πάει στο Παλαιοχώρι να φέρει αλεύρι, ένα απόγευμα καθώς βοσκούσα τα γίδια βλέπω σ' ένα δρόμο να κατεβαίνουν άνθρωποι με όπλα.

Το πρώτο πράγμα που σκέφτηκα είναι πως πρόκειται για Μάηδες. Μάηδες έλεγαν πολίτες που είχαν όπλα φύλαγαν τα χωριά και έκαναν περιπολίες.

Όταν όμως πλησίασαν και τους είδα καλύτερα κατάλαβα πως ήταν αντάρτες. Έστριψα με τρόπο και προσπάθησα να κρυφτώ. Είδα όμως κάποιον αντάρτη ξεκομμένο από τους άλλους είκοσι περίπου μέτρα πιο μακριά να με παρακολουθεί. Προσπάθησα τότε να κάνω τον αδιάφορο, τάχα πως δεν τον κατάλαβα και προχωρούσα ανάμεσα στα γίδια. Πέρασαν όλοι, γύρω στα τριάντα άτομα. Τελευταίος έρχονταν ο καπετάν Καραβασιλικός από τη Μεγάλη Παναγία.

Μόλις έφτασε απέναντι μου με φωνάζει:

«ε.. - κεχαγιά...».

Δεν μπορούσα να κάνω τίποτα, μπρος γκρεμός και πίσω ρέμα. Αναγκάστηκα να πάω κοντά του. Τον γνώρισα γιατί τον ήξερα από το χωριό.

-Έλα, μου λέει, να πάμε μέχρι το μοναστήρι. Πήγαμε εκεί βρήκα κι άλλους εργάτες που δούλευαν στο μοναστήρι καθώς και κτηνοτρόφους από κει γύρω.

Εμένα και τον Γιάννη Κατσιάνο μας έβαλαν στην αποθήκη που είχαν οι καλόγεροι το αλεύρι.

Σακιάσαμε 28 τσουβάλια αλεύρι πήραν και 14 μουλάρια από το στάβλο του μοναστηριού τα φορτώσαμε και τα βγάλαμε έξω. Οι περισσότεροι αντάρτες είχαν μπει μέσα στο μοναστήρι έμειναν μερικοί μόνο έξω και μας φύλαγαν. Πέρασαν καναδυό ώρες, άρχισε να βασιλεύει ο ήλιος κι αυτοί ακόμα να βγουν. Τότε λέει ένας απ αυτούς που ήταν έξω, ο καπετάν Λαγός, νευριασμένος σ' ένα αντάρτη:

-Πήγαινε μέσα σ αυτούς και, πες τους να βγουν.

Τι κάνουν τόση ώρα μέσα; Τα μουλάρια θα πέσουν από το φορτίο.

Πραγματικά μετά από λίγο βγήκαν όλοι από μέσα. Ο Καραβασιλικός, ο Κορδαλής, ο Παϊπάτης, ο Καραχρίστος όλοι καπεταναίοι, από τη Μεγάλη Παναγία. Ο Καραβασιλικός τους είπε να πάρουν τα μουλάρια και να φύγουν όλοι και έμεινε μόνος του θα μπείτε στο μοναστήρι, μας λέει, θα κλείσετε την πόρτα και μη τολμήσει κανένας να βγει και, πάει να μας προδώσει δε θα γλιτώσει θα τον σκοτώσουμε. Έφυγε λοιπόν κι, αυτός ευτυχώς χωρίς να μας πειράξουν. Μόνο το σακάκι με πήραν, ένα σακάκι καρό που το είχα ράψει πριν λίγο καιρό.

Μετά που πήγαμε μέσα ρωτήσαμε τι έκαναν τόση ώρα μέσα. Μας είπαν πως προσπαθούσαν ν' ανοίξουν το χρηματοκιβώτιο του μοναστηριού αλλά δεν μπόρεσαν. Το χρηματοκιβώτιο είχε 12 κλειδιά και για ν' ανοίξει έπρεπε να μπουν και τα δώδεκα. Αυτά τα κλειδιά τα είχαν δώδεκα διαφορετικά άτομα. Μόλις οι καλόγεροι αντελήφθηκαν τους αντάρτες και το σκοπό τους έκρυψαν έναν καλόγερο που είχε κλειδί. Οι αντάρτες προσπάθησαν ν' ανοίξουν την πόρτα με τα έντεκα κλειδιά αλλά αυτό στάθηκε αδύνατο. Προσπάθησαν μετά με λοστούς αλλά πάλι τίποτα, έτσι άργησαν πολύ.

Την άλλοι μέρα το πρωί άνοιξε η πόρτα του μοναστηριού και φύγαμε όλοι. Όταν πήγα στο μαντρί τους βρήκα όλους αναστατωμένους. Ο αδερφός μου και ο θεϊός μου δεν πήραν χαμπάρι τι έγινε και νόμιζαν πως έπαθα κάτι, έτσι όλη τη νύχτα γύριζαν να με βρουν.

Οι καλόγεροι μας είχαν πει εν τω μεταξύ να μην πάμε εμείς στην αστυνομία γιατί ήταν μακριά. Είχε μόνο στο Βατοπέδι και στο Ζωγράφου που ήταν τρεις ώρες δρόμος. Μας είπαν πως θα ειδοποιούσαν αυτοί.

Πέρασαν καναδυό μέρες και έφτασε μια ειδοποίηση από την αστυνομία να πάω στο τμήμα.

Φίδια άρχισαν να με ζώνουν. Είπα πως δε θα το γλιτώσω το ξύλο αφού δεν πήγα να τους πω γι αυτά που έγιναν με τους αντάρτες. Παίρνω λοιπόν κι εγώ ένα κασίκι καναδυό οκάδες τυρί και ξεκίνησα για την αστυνομία. Όταν έφτασα εκείνη την ώρα έμπαινε μέσα ένας καλόγερος με το τρουβά γεμάτο. Περίμενα απ' έξω, ήρθαν οι χωροφύλακες, τους έδωσα το κασίκι και το τυρί και κουβεντιάζαμε μέχρι που να τελειώσει ο καλόγερος με το διοικητή.

Όταν βγήκε ο καλόγερος μπήκα εγώ μέσα. Μόλις με είδε, ο διοικητής, σηκώνεται και μου λέει.

-Α, εσύ είσαι ο προδότης, γιατί δεν ήρθες να μας ειδοποιήσεις; και λέγοντας αυτά μου αστράφτει ένα χαστούκι. Ένας χωροφύλακας άκουσε που διαμαρτυρόμουνά μέσα και κατάλαβε πως τις έτρωγα. Άνοιξε την πόρτα μπήκε μέσα και είπε στο σταθμάρχη πως τους έφερα τυρί και κασίκι και να μη με χτυπά. Μόλις του είπε αυτό, μαλάκωσαν τα πράγματα του εξήγησα πως έγινε το περιστατικό και τελειώσαμε. Επειδή πλησίαζε μεσημέρι με κράτησαν τους έσφαξα το αρνί φάγαμε παρέα και τελικά πιαστήκαμε και φίλοι.

Φεύγοντας μου είπε πως ότι μου συμβαίνει να πηγαίνω σ' αυτόν, το χαστούκι όμως το έφαγα και θα το θυμάμαι.

1948. Ο εμφύλιος συνεχίζεται και οι κτηνοτρόφοι λόγω της κατάστασης βρισκόμαστε στο Άγιο Όρος. Ένα από τα

προβλήματα που αντιμετωπίζουμε είναι η έλλειψη σε αλεύρι. Γι αυτό το λόγο πήγε ο πατέρας μου στο Παλαιοχώρι να φέρει μιας κι εκεί είχαμε αρκετό.

Ύστερα από λίγες μέρες επέστρεψε ο πατέρας μου και έφερε 500 οκάδες σιτάρι αλλά έπρεπε να το αλέσουμε. Και σ' αυτό μας βοήθησαν οι καλόγεροι. Πήραν το σιτάρι το έστειλαν στο μύλο μαζί με το δικό τους και μας έδιναν κάθε βδομάδα από την αποθήκη τους 15 οκάδες. Πήγαινα λοιπόν στο φούρνο τους και ζύμωνα, έτσι έχοντας εξασφαλίσει και το ψωμί περάσαμε ήρεμα και καλά το χειμώνα.

Το καλοκαίρι πήγαμε στον Άθωνα. Εγκαταστήσαμε σ' ένα μέρος σε πολύ μεγάλο υψόμετρο που ονομάζονταν Υψωμένα. Εκεί αφού τακτοποιηθήκαμε ο αδερφός μου πήγε σ έναν έμπορο και δούλευε, ενώ εγώ με τον πατέρα μου και με το θείο μου ήμασταν στα γίδια. Κάθε Σάββατο κατέβαινα στη Μορφωνού, όπου δούλευε ο αδερφός μου και έπαιρνα αλεύρι. Εκεί είχε φούρνο ζύμωνα και τη Δευτέρα το πρωί φόρτωνα τα ψωμιά και πήγαινα στο μαντρί. Τρεις ώρες δρόμος ήτανε και αυτή η δουλειά συνεχίστηκε όλο το καλοκαίρι. Πάντως εκεί πάνω περνούσαμε πολύ καλά. Μαζί μας ήταν οι Ντανταίοι και οι Μαλαντρήδες από το Νεοχώρι. Πολλές φορές μαζευόμασταν όλοι μαζί ψήναμε κανένα κατσίκι παίρναμε και κρασί και το γλεντούσαμε. Δυστυχώς όμως δεν το χαρήκαμε πολύ.

Ήταν Σεπτέμβρης του 1948, ένα Σάββατο κατεβήκαμε με τον Δημητράκη τον Καραντώνη στη Μορφωνού. Κοντά να φτάσουμε στην παραλία βρήκαμε ένα Μεγαλοπαναγιώτη. Αυτός μας είπε:

Κρυφτείτε γρήγορα, ήρθαν αντάρτες και πήραν όλους τους νεαρούς, πήραν τον αδερφό σου τον Κώστα τον ανιψιό μου το Νίκο και άλλα παιδιά. Τώρα μόλις έφυγαν, προσέξτε μη βρουν και σας και σας πάρουν. Πραγματικά κρυφτήκαμε αρκετές ώρες ώσπου είδαμε και άλλους να κυκλοφορούν οπότε καταλάβαμε πως οι αντάρτες είχαν πια φύγει. Πήγα τότε και ρώτησα τον πεθερό του έμπορα αν οι αντάρτες πήραν και τα μουλάρια μας που τα είχε ο αδερφός μου. Κάποιος μου είπε πως δεν τα πήραν, μου έδειξε που ήταν και πήγα και τα πήρα. Φόρτωσα και λίγο αλεύρι και γύρισα στο μαντρί.

Όταν έφτασα διηγήθηκα στον πατέρα μου τι συνέβη. Αυτός στενοχωρέθηκε πάρα πολύ και άρχισε να κλαίει σαν να είχαμε κηδεία. Εγώ είχα καταλάβει πως ο Κωνσταντής θα έμενε με τους αντάρτες γιατί τους συμπάθουσε αρκετά. Έτσι και έγινε. Εμείς βέβαια συνεχίσαμε υποχρεωτικά τη ζωή μας εκεί. Όταν έπιασε να χειμωνιάζει κατεβήκαμε με τα γίδια στο Χιλανδάρι εκεί που ήμασταν την προηγούμενη χρονιά. Τα γελάδια τα αφήσαμε στο Λαυραιώτικο όποτε όμως πήγαινα να τα δω όλο έλειπαν ένα-δυο. Υπήρχαν κάποιοι επιτήδαιοι που όταν έβρισκαν κοπάδια μόνα τους πήγαινα έδεναν από κανένα γελάδι το πήγαιναν στη Δάφνη και το πουλούσαν για δικό τους.

Βγάλαμε όλο το χειμώνα εκεί, ευτυχώς που μας βοήθουσαν οι καλόγεροι σε κάθε ανάγκη που είχαμε. Την άνοιξη του Αγίου Γεωργίου για να τους ευχαριστήσουμε σφάξαμε τρία κατσίκια, τα δύο τα ψήσαμε ενώ το άλλο το

κάναμε μαγειρευτό με γάλα και καλέσαμε όλους τους καλόγερους να τους κάνουμε το τραπέζι. Έφεραν αυτοί μαζί τους κρασιά και τσίπουρα και όσα έμειναν μας τα άφησαν εκεί και είχαμε να πίνουμε για κανένα μήνα. Πάντως ευχαριστήθηκαν πολύ.

Το καλοκαίρι ξαναπήγαμε στον Άθωνα. Εκεί συμμαζέψαμε και τα γελάδια. Από 40 μας έμειναν καμιά 20. Εκεί τα έπιασε και μια αρρώστια και τελικά μας έμειναν περίπου δεκαπέντε.

Εκεί στον Άθωνα που ήμασταν ήταν κοντά η Ρουμανική σκήτη. Είχε έναν παπά τον Παπα-Γεράσιμο που ήταν ο πιο καλλίφωνος μέσα στο όρος. Όποιο μοναστήρι είχε πανηγύρι τον καλούσε κι έψελνε. Αυτός πήγαινε και στην Αγία Άννα κι έπαιρνε τα λείψανα και γύριζε στα κοπάδια να κάνει αγιασμούς. Ο πατέρας μου ήταν αρκετά θεοφοβούμενος, μόλις το έμαθε τον κάλεσε να κάνει αγιασμό και στο δικό μας κοπάδι.

Ήρθε διάβασε, δώσαμε και για τα λείψανα ότι είχαμε ευχαρίστηση. Ο πατέρας μου του έδωσε και μια λίρα για να διαβάζει παρακλήσεις για τον αδερφό μου.

Το βράδυ κάθισε στο μαντρί, ήταν πολύ γαλατάς θυμάμαι. Ήπие όλη τη νύχτα πέντε οκάδες γάλα. Είχαμε ένα κουτί με χέρι το είχαμε για μέτρο, χωρούσε μία οκά. Πέντε φορές το γέμισα και το ήπие. Τον έλεγα, παπά θα πάθεις τίποτα και θα βρούμε τον μπελά μας. Μη φοβάσαι μου λέει, μόνο να το γεμίζεις όταν σου λέω εγώ. Ψωμί δεν τρώω αλλά γάλα πίνω πολύ. Πιες όσο θέλεις του λέω το καζάνι είναι γεμάτο.

Όταν πέρασε το καλοκαίρι οι καλόγεροι έκαναν ενέργειες να διώξουν την κτηνοτροφία από το Άγιο Όρος. Τελικά τα κατάφεραν.

Τον Οκτώβρη του 1949 ήρθε διαταγή να πάρουμε τα κοπάδια από το Άγιο Όρος και να πάμε στη Σιθωνία.

Οκτώβρης του 1949. Ο Εμφύλιος πλησιάζει στο τέλος. Εμείς οι κτηνοτρόφοι μετά από παραμονή δύο χρόνων στο Άγιο Όρος παίρνουμε διαταγή να πάρουμε τα κοπάδια και να πάμε στη Σιθωνία.

Όποιος ήθελε μπορούσε να ναυλώσει καΐκι και να πάει απ ευθείας, όποιος ήθελε μπορούσε να πάει με τα πόδια κάνοντας τον κύκλο και έχοντας συνοδεία στρατό για να μην πάθουμε ζημιά από τους αντάρτες.

Εμείς φύγαμε με τα πόδια. Εγώ με το θείο μου το Θεοχάρη είχαμε τα γίδια και ο πατέρας μου με το συμπέθερο του θείου μου το γερο-Μπότσαρη είχαν τα γελάδια, τα μουλάρια και τα πράγματα μας.

Μια βραδιά μείναμε στην Τρυπητή, την άλλη φτάσαμε ότου Σαλονικιού και την τρίτη φτάσαμε στη Σκαμνιά μια τοποθεσία μέσα στη Σιθωνία.

Εκεί καθίσαμε μια βδομάδα αλλά ακούστηκε πως ήρθαν αντάρτες. Ο πατέρας μου φοβούμενος μήπως πάρουν και μένα, είπε στο θείο μου να φύγουμε και να πάμε βαθιά μέσα στη Σιθωνία.

Φύγαμε και πήγαμε σ ένα μέρος ανάμεσα στη Συκιά και στο Κουφό. Βρήκαμε ένα μέρος εκεί και κάναμε εγκαταστάσεις. Ο πατέρας μου όμως πάλι ανησυχούσε και μια μέρα μου είπε.

-Μήτσο να πουλήσουμε τα γίδια και τα γελάδια και να πάμε στη Θεσσαλονίκη να σου βρω καμιά δουλειά κι εγώ να πάω στο Παλαιοχώρι με τη μάνα σου και την αδερφή σου.

Ήμουν τότε 19 χρονών και δεν μπορούσα να πάρω πρωτοβουλία. Το συζήτησα με το θείο μου. Αυτός ήταν αντίθετος σε κάτι τέτοιο.

-Μήτσο, μου λέει., έφαγες τόσα χρόνια να κάνεις μια περιουσία και τώρα να τα πουλήσεις; Ο πατέρας σου έχει απελπιστεί, άσ'τον να πουλήσει τα γελάδια κι ας πάει στο Όρος να πάρει τα τυριά και τις δραχμές που αφήσατε στο Μοναστήρι κι από κει ας πάει στο Παλαιοχώρι. Εμείς θα μείνουμε μαζί, κρίμα είναι να πουλήσεις την περιουσία που έκανες με τόσα βάσανα!

Πραγματικά μίλησα με τον πατέρα μου και του είπα την απόφαση μου να μην πουλήσω τα γίδια και να μείνω με το θείο μου. Πουλήσαμε τα γελάδια και πήραμε 20 λίρες, τα υπόλοιπα τα πήραμε σε χαρτιά.

Είπαμε στον πατέρα μου να' ρθει μόνο το Φλεβάρη όταν γενούν τα γίδια για να μας βοηθήσει.

Έτσι και έγινε.

Εμείς κάναμε το μαντρί και σιγά-σιγά τακτοποιηθήκαμε. Κατέβηκα και στη Συκιά, εκεί ήταν η Θεια-Λενιώ η Πεύκαινα η μάνα του Αδάμ, είχε έρθει να τον ζυμώνει και να τον πλένει.

Πήγα εκεί στη Θεια-Λενιώ και με βοήθησε να βρω μια γυναίκα να με ζυμώνει και να με πλένει τα ρούχα. Κατέβαινα στο χωριό δυο φορές τη βδομάδα κι άρχιζα να προσαρμόζομαι στη κοινωνία. Έκανα ένα κουστούμι αγόρασα και πουκάμισα για να μην είμαι με τις μάλτες τις λεριάρικες που είχα από το Όρος. Γνώρισα και κόσμο εκεί κάναμε παρέες και γλέντια.

Από λεφτά δεν είχα στεναχώρια. Πέρασα στη Συκιά ένα εξάμηνο πολύ ωραία.

Έφτασε η Άνοιξη του 1950. Οι αντάρτες άρχισαν να λιγοστεύουν. Οι πιο πολλοί πέρασαν στη Βουλγαρία και στη Σερβία. Εν τω μεταξύ έκλεισαν τα σύνορα και δεν μπορούσαν να μπαινοβγαίνουν. Όσοι έμειναν άλλοι παραδόθηκαν και άλλους ξεκαθάρισε ο στρατός.

Στα μέσα Απριλίου έφτασε διαταγή να επιστρέψουμε στα χωριά μας. Ξεκινήσαμε κι εμείς και μετά από πέντε μέρες δρόμο φτάσαμε έξω από το χωριό στο Ντρεβενίκο

Μετά από τρία χρόνια στο Άγιο Όρος και στη Συκιά φτάσαμε έξω από το χωριό. Ήταν Άνοιξη του 1950.

Ο πατέρας μου κι ο θείος μου τράβηξαν κατευθείαν για τον Μπάσλακα. Εγώ πήρα τα μουλάρια με τα πράγματα να τα πάω στο σπίτι. Από το Ντρεβενίκο άφησα μπροστά μόνα τους τα μουλάρια να δω αν μετά από τρία χρόνια θυμούνται το δρόμο. Ξεκίνησαν και σταμάτησαν μπροστά στην αυλή του σπιτιού.

Αυτό μ' έκανε μεγάλη εντύπωση...

Εκεί κατέβηκε η μάνα μου και η αδερφή μου που είχαν να με δουν τρία χρόνια. Μ' αγκάλιασαν και δεν ήθελαν να με αφήσουν.

Ήταν πολύ συγκινητικές στιγμές.

Θυμηθήκαμε τον αδερφό μου τον Κωνσταντή που τον είχαν πάρει οι αντάρτες το 1948 και ήταν στους εξαφανισθέντες, δεν ξέραμε αν ζει ή αν σκοτώθηκε.

Αρχίσαμε και πάλι την οικογενειακή ζωή. Συμμαζέψαμε τα σπίτια μας που ήταν έρημα, καθαρίσαμε τις αυλές που αυτά τα τρία χρόνια είχαν χορταριάσει.

Ο πατέρας μου άρχισε να ψάχνει για τον αδερφό μου, να μάθουμε αν ζει. Πήγε σε αστυνομίες σε πρεσβείες, μέχρι στον Ερυθρό Σταυρό έφτασε. Μετά από λίγο καιρό μας ήρθε μια απάντηση που μας έλεγε πως αν γίνει σύμβαση με τη Σερβία και τη Βουλγαρία θα ψάξουν και θα μας ενημερώσουν ...

ΣΥΝΕΧΕΙΣ ΕΠΙΔΡΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

Στις 22/4/1948 30 αντάρτες εισήλθαν στο Α.Ο. και λεηλάτησαν την Ι. Μ. Χιλιανδαρίου.

Ο Καπετάν-Παπαγεωργίου (στη μέση με την τραγιάσκα) ήταν ο άνθρωπος ο οποίος ηγήθηκε των ανταρτών που μπήκαν στο Άγιον Όρος.

Στις 5/8/1948 ο καπετάν Παπαγεωργίου με ομάδα από ενόπλους λεηλάτησε την Ι. Μ. Εσφιγμένου.

Στις 18/10/1948 ο καπετάν Παπαγεωργίου λεηλάτησε την Ι. Μ. Καρακάλλου.

Στις 8/11/1948 ο καπετάν Παπαγεωργίου λεηλάτησε την Ι. Μ. Φιλοθέου.

Στις 17/11/1948 ο καπετάν Παπαγεωργίου προσπάθησε να λεηλατήσει και την Ι. Μ. Ζωγράφου . Η επίθεση αυτή αποκρούστηκε από δύναμη της Χωροφυλακής που φρουρούσε την Μονή (ο λόγος που εφρουρείται ειδικά η Βουλγάρικη Μονή πιο επιμελώς είναι καταφανής: Μια ενδεχόμενη λεηλασία της θα έδινε αφορμή να εγείρουν αξιώσεις οι Βούλγαροι για διεθνοποίηση του Αγίου Όρους).

Η Παναγία, ως μητέρα, είναι φιλόανθρωπη και γνωρίζει να συγχωρεί τα παιδιά Της. Για να γίνει αυτό όμως θα πρέπει να υπάρχει ειλικρινής μετάνοια.

Είναι πολύ χαρακτηριστικό το περιστατικό που συνέβη στο Άγιον Όρος κατά τον εμφύλιο πόλεμο.

Μαζί με τους αντάρτες του «Δημοκρατικού Στρατού» είχαν εισχωρήσει στο Άγιον Όρος και γυναίκες αντάρτισσες.

Μετά από μία προσωρινή νίκη τους, οι γυναίκες αυτές, μαζί με τους άνδρες αντάρτες, είχαν στήσει χορό στην πλατεία των Καρυών. Αργότερα είχαν μπει μέσα στην Μονή Ιβήρων, παραβιάζοντας το άβατο της Πορταΐτισσας. Όλες όσες είχαν διαπράξει αυτήν την μεγάλη αμαρτία, δεν επέστρεψαν ποτέ από το Άγιον Όρος ζωντανές.

Ο Ελληνικός Στρατός πέρασε στην αντεπίθεση και στις μάχες σκοτώθηκαν όλες, εκτός από μία, τη μόνη η οποία και δεν είχε μπει μέσα στην Μονή Ιβήρων, σεβόμενη την Πορταΐτισσας.

Αυτή εν συνεχεία περιπλανήθηκε εδώ κι εκεί, και κατέφυγε σε κάποιο Κελλί, όπου ένας αγαθός Γέροντας την

λυπήθηκε, την έβαλε κρυφά σε μία βάρκα και την πέρασε απέναντι στην χερσόνησο της Σιθωνίας.

Από τότε αυτή κάθε χρόνο από ευγνωμοσύνη έστελνε διάφορα πράγματα ως ευλογία στον μοναχό ο οποίος την είχε σώσει από βέβαιο θάνατο, καθώς δεν την παρέδωσε στις Αρχές, οι οποίες σίγουρα θα την οδηγούσαν σε Στρατοδικείο. Η γυναίκα αυτή είχε παραχωρήσει πρίν 15 έτη συνέντευξη στην Εφημερίδα «Έθνος», όπου και εξιστορούσε όλη την περιπέτεια της.

Όλο το 1948 η κατάσταση στο Άγιον Όρος ήταν ρευστή.

Στις 3/12/1948 το Γ.Ε.Σ. ζήτησε την εκκαθάριση της περιοχής από τους συμμορίτες και προς τούτο ενισχύθηκαν με δυνάμεις Χωροφυλάκων και εφόδια. Μετά την ενίσχυσή τους οι Χωροφύλακες επιτέθηκαν και αιφνιδίασαν τις αντάρτικες ομάδες και με τον τρόπο αυτό επιτεύχθηκε η εκκαθάριση του Α.Ο. από τις δυνάμεις του ΔΣΕ.

Ταυτόχρονα οχυρώθηκε το στενό του Ξέρξη από δύναμη Στρατού Χωροφυλακής και ΜΑΔ, ενώ πλοία του στόλου περιπολούσαν στην περιοχή.

Το 1949 έμεινε ισχυρή δύναμη Χωροφυλακής από 160 αξιωματικούς και οπλίτες και 40 ΜΑΔ, εφεδρικά δε είχαν οργανωθεί μεταβατικά αποσπάσματα που περιπολούσαν στην περιοχή. Από το καλοκαίρι του 1949 η δύναμη αυτή άρχισε να μειώνεται.

Στις 10/6/1949 μια δύναμη από 150 ενόπλους του ΔΣΕ με επικεφαλής τον ο καπετάν Παπαγεωργίου προσπάθησε να εισβάλει στο Α.Ο. αλλά αποκρούστηκε στο στενό του Ξέρξη. Κατά την επίθεση οι αντάρτες κατέλαβαν 2 φυλάκια στο χωριό Νέα Ρόδα που τα αποτελούσαν ΜΑΔ. Οι επιτιθέμενοι μπήκαν στο χωριό Νέα Ρόδα πήραν τρόφιμα και ζώα, αλλά στις 3 μ.μ. αναγκάστηκαν να υποχωρήσουν προς Γομάτι υπό τους κανονιοβολισμούς του Φ Τ 12 και του ν/κ Κάλυμνος. Στη συνέχεια ανέλαβε η αεροπορία.

Με την μάχη αυτή έκλεισε για το Περιβόλι της Παναγίας το κεφάλαιο ανταρτοπόλεμος, δεν υπήρξε άλλη ενόχληση του Άθωνα από τον ΔΣΕ.

